

անցնում է կառքը մինչև երկուրդ, յետոյ կանգնեցնելով կառքը յանկարծ ընկնում է տիկնոջ վրա և կանոնում է բռնաբարել: Կիրք պաշտպանվում է, աղաղակում է, լայն ոչինչ չէ օգնում. կառքսպանը պինդ կապում է նրա ձեռները և բռնաբարում է նրան: Իր գործը վերջացնելուց յետոյ այնու ամենայնիւ հասցնում է կիսամեռ կնոջը Ախալցխայի կողմէն և կիսամեռ կնոջը որ հիւանդ պառկած է այժմ Ախալցխայում, գանգատվել է քննիչին: Չարագործը կալանաւորված է և քննութիւնը սկսված:

Ախալցխայից մեզ գրում են որ այդ քաղաքի աղքատները կորչում են սովամահ, որովհետև պղծաբանութեամբ արգելել է նրանց օգտին գանձանակ պատեցնել, ինչպէս վաղուց է սովորութիւն է եղած Ախալցխայում:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԱՊՈԼԻՑ մեզ գրում են, Վոսօրերս փոքր-Պարսի գեղում մի հարս ուղեցել է իրան խեղդել: Տանը առանձին լինելու ատեն, յարմար ժամանակ գտնելով, չուանը կախել է և գցել է վիզը: Բաղաւորապէս մի կին իր դրացիներին, պատանամբ ներս մտնելով, տեսնում է այդ անձնասպանութեան փորձը, չուանով կտրոցը գրպանից հանելով, կտրում է չուանը և հազիւ հազ աղատում հարսին: Անձնասպանութեան այդ փորձի պատճառը յայտնի չէ: Այդ տեսակի դէպքեր շատ են պատահում գեղերում:

Այս օրերս մենք ստացանք տպագրելու համար հետեւեալ գանդապար թիֆլիսի հացափաճառներից: Հացափաճառների (բուլճոնիների) ուստարաշի, պ ԷՆՅԵ, ստիպել է հացափաճառներին վճարել 10-ական բուլը տարեկան տուրք, որ ցարը գոյութիւն չէ ունեցել և չէ արդարանում օրէնքի ոչ մի յօդուածով: Իր նպատակին հասնելու համար ԷՆՅԵ սպառնացել է հացափաճառներին նրանց մանրափաճառութիւնը արգելել, յորդորել է գործարանատէր հացափաճառներին, որ նրանց հաց չը տան մաս մաս ծախելու համար և յուլիսի 11-ին իր անիրաւութիւնը այն աստիճան է հասցրել որ քաղաքումս ապրող թիւրքիստանակ հայ հացափաճառներին երեքին բանտարկել է սուել պոլիցիայում: Այդ օտարահպատակ աղքատներից 10 բուլը տուրք պահանջել անիրաւ քան է, քանի որ գործարանատէր կարող հացափաճառները մինչև անգամ տարեկան 3 բուլը աւելի հարկ չին վրաձարում: Այժմ ուստարաշին իրաւունք ունի ինքնազուրկ այս կամ այն տուրք հաստատել, աղքատներին հարստահարել և նրանց բանտարկել: Հացափաճառները զէպի մեջ ուղղված իրանց գանդատի մէջ աւելացնում են, որ իրանք ցարը բուլ օջինիկն երկու է և նա քի մէջ ձայնի իրաւունք չեն ունեցել, ուստարաշու ընտրութեանը չեն մասնակցել: Արեւմտ մի մարդ որ իրանցից ընտրված էլ չէ, իրաւունք է համարում բռնաբար նրանց վրա, պանտիլ, բանտարկել այն անձանց, որոնք նրան իրանց ուստարաշին չեն կարող ճանաչել: Տեղական կառավարութեան և քաղաքային վարչութեան ուղարկութիւնն ենք դարձնում այդ անկարգութիւնների վրա:

Յուլիսի 15-ին տօնվեցաւ Պիտաիգորսկում երկելի ու ուս բանաստեղծ Լեբոմոնովի մահվան 40 ամարվայ տարեդարձը: Լեբոմոնովի կիսարձանի պատուանդանում, ներկայութեամբ ամեն կողմից եկած պատգամաւորութիւնների և բազմաթիւ հասարակութեան, զրվիցան շատ պսակներ, որոնց թուով ինչպէս հաղորդում է «Մոսկովսկ. Телеграфъ» լրագիրը իրանց գեղեցիկութեամբ ամենից շատ ուղարկութիւն էին դարձնում երկու պսակներ միւր օֆիցիաների ընկերութեան կողմից, միւսը հայոց հասարակութեան կողմից: Երեկոյան տրվեցաւ խնջոյք, որից գոյացած 2,010 բուլը գործ կը զրվի բանաստեղծի յիշատակին արձանի կառուցմանը: Գաղաքը լուսաւորված էր:

«Սոբոց» հաղորդում է որ Սիմֆերոպոլի զենստիօր վարչութեան նախագահ Ալիբերդ ենթարկված է քրեական դատաստանի, մեղադրվելով պետական յանցանքի մէջ:

«Русский Курьер» լրագիրը հաղորդում է որ Գեղարական մանուփորձների նախագահներին նորերումս իրաւունք է տրված յետ դարձնել արգելված գրքերը:

Յայտնի է որ ներքին գործերի մինիստրութիւնը արգելեց Սմոլենսկ քաղաքում հրատարակվող «Смоленский Вѣстник» լրագիրը ու թամուով Այժմ «Русский Курьер» լրագիրը հաղորդում է որ Սմոլենսկ նահանգի բնակիչները խեղդիրք են ներկայացրել ներքին գործերի մինիստրին պակտեցնել յիշեալ լրագրի տակ որ այդ թերթը հրատարակվի, աչքի առջև ունենալ այն մեծ օգուտը որ նա բերում էր ամբողջ նահանգին:

Մի գաւառական քաղաքի հայ դպրոցի համար հարկաւոր են երկու ուսուցիչներ՝ միւր ուսուց լեզուի, միւսը թւարանութեան շարժական 18 դասերով, իւրաքանչիւրը 600 բուլը ուճիկով: Տեղեկութիւն տտանալու համար կարող են դիմել «Մշակի» խմբագրութեանը:

Նովոթոմից մեզ գրում են: «Այստեղ իրտա յաճախ են կրկնվում սպանութիւններ և հրդեհներ: Այս վերջին ամսվայ ընթացքում Նուխու մէջ մօտ տաս մարդ է սպանված և չորս թէ ինչից սուսն այրված: Վերջին ժամանակ այստեղ տարածված է մի տեսակի հիւանդութիւն, որով բոլորովին առողջ կազմուածքի տէր մարդիկ յանկարծ ընկնում, մեռնում են: Այդ բանի վրա ուղարկութիւն դարձնող չը կայ:»

Նովոթոմից մեզ գրում են: «Այս օրերումս մի լեզգիի հիւանդ կին, որի ստի ոսկորները փշրված են, կառքով դնալիս է լինում բժշկի մօտ: Եանկարծ մի կազակ կառքի առաջը կտրելով հրամայում է անձար կնոջ վայր իջնել, ասելով թէ կառքը մի մեծաւորի համար հարկաւոր է և փողոցում նա ուրիշ կառք չէ գտել: Երբ կինը յայտնում է կառքից իջնելու իր անկարելութիւնը, կազակը առանց այլեւայլութեան մտրակների հարուածներով վայր է զրորում խեղձ կրեւոր կառքի մէջից:»

Միւր պատմումներ որ Ներսիսեան ուսումնարանի տեսուչ Արշակ Նահապետեան կազմում է մի բազմաթիւ ուսուցչական խումբը Էջմիածին գնալու համար: Ի՞նչ ահագն է միա կը լինի, որի բէ կա օրը Նահապետեանը կը լինի (Գարբիէ Այլազովսկուց յետոյ), իսկ արօֆէսորները կը լինեն աւելով հաւարված ուսուցիչներ: Այդ ահագն է միայնից ազգը պիտի սպասի իր լոյսը:

Ս. Պետերբուրգի մեզ գրում են որ գերմանացի գիտնական Կիպլերտի և Ս. Պետերբուրգի հայ ազգասէրների մէջ պայմանները չը կայացան, ուստի Հայաստանի աշխարհագրական քարտէզը չի տպվի:

Թիւրքաց Հայաստանից եկողները մեզ պատմում են որ այժմ այնտեղ ճանապարհորդութիւնը անվտանգ է: Երբուրով մինչև Խուսու, Խաթա, Մուշ, Բաղէ և Խարբերդ ապանով է: Միայն Գիտորբերի վիլայէթում և Ջուլիսիկի, Աղբաղի և Բէյթլուի սանջակներում քերթը ցեղերը առաջուկ պէս ճանապարհորդներին կողպտում են: Ամենամասպանով տեղերը շին-Բայազէտիցն են մինչև Ատու: Այդ ճանապարհի վրա թէ բազմաթիւ առաջակներ կան և թէ ինքն թիւրքաց կառավարութիւնը անհանդիստ է անուծ ճանապարհորդներին, նրանց վրա կասկածներով նայելով և շատ անգամ բանտարկելով նրանց:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԱՊՈԼԻՑ մեզ գրում են, «Այս օրերս լուր տարածվեցաւ, որ մեր կողմերի հայերին թոյլ է տրուած գաղթել Ղարսի նահանգը: Հաստիք գիւղացիներից որոնք հօգից զուրկ են, բայց կուղենային պարսպել երկրագործութեամբ, իսկոյն խեղիրք ներկայացրին, բայց կրկին մերժում ստացան:»

Մեզ գրում են Ալեքսանդրապոլից որ այդտեղ եղանակները զով են անցնում, անձրեները գալիս են, մի անգամ կարկուտ էլ տեղաց, բայց փաս չը սուսն, Գարին քաղվել է արդէն գաշտերում, ցորենն էլ սկսում են քաղել: Հունձները սաստիկ աւատ են: Խոտը անցեալ տարուանից փոքր ինչ պակաս է: Կենսական պիտոյքների գները իջնում են:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանական պահպանողական կուսակցութիւնը իրան համարում է ճշմարտութեան միակ պաշտպան: Կառավարչական կամայականութեան այդ պաշտպանները անամօթաբար դործում են այն ժողովրդի անունով, որին նրանք անդադար ճնշում են: Բայց նրանց անամօթութիւնը երբէք այնքան մեծ չէ եղել ինչպէս այժմ: Մատնութիւնը նրանց համար սովորական գործ է դարձել: Ընդդիմադրականների դործունեութիւնը նրանք անուանում են դաւաճանութիւն գահին և հայրենիքին: Յայտնի ուղղութեան լրագիրները, որոնք կառավարութիւնից դրամական օժանդակութիւն են ստանում, փախչում են ազնիւ վիճաբանութեանից բուն հարցի մասին և իրանց հակաակորդիներին դաւաճաններ են անուանում:

Ինչպէս կրեւում է, գերմանական պահպանողականները հայրենիքը իրանց սեփականութիւն են համարում, որի գործերին միջամտելը նրանք արգելում են ազատամիտներին և առաջադէմներին: Պոլսի վիլայի այդ ձեւի մասին գաղափար կազմելու համար կարելի է առաջ բերել հետեւեալ օրինակը: Գերմանական ազատամիտ լրագիրներից ամենանշանաւոր «Berliner Tageblatt» լրագիրը նորերումս մի յօդուած տպեց, որտեղ ասուած էր, թէ որքան էլ ընդդիմադրականները թոյլ լինեն իշխան Բիսմարկի առաջ, այնու ամենայնիւ նոյնքան ամուր և հաստատ պէտք է մնան, որքան հաստատ էր Ֆրանսիական օրէնսդիր ժողովի մէջ երկելի «Հինգի» ընդդիմադրութիւնը: Գերմանական կիսապաշտօնական լրագիրները հետեւեալ մեկնութիւնը տուին այդ յօդուածին: «Հինգի» ընդդիմադրութիւնը Նապօլէոն III ժամանակ հանրապետականներից էր կազմված: Նա ձգտում էր ոչնչացնել Ֆրանսիայի մէջ կայսերութիւնը և հասաւ իր նպատակին: Ֆրանսիական պատերազմից յետոյ, ուրեմն ազատամիտները և առաջադէմները նոյնպէս ձգտում են թագաւորոյ տան անկմանը օտարների օգնութեամբ և Գերմանիայի ընդդիմադրական ազատամիտ կուսակցութիւնը յիշափութական տարր է կազմում և կամենում է հայրենիքին դաւաճանել: Արանից կարելի է եղբակցանել, որ մինչև անգամ խօսել աւել լրից է ազատամիտների հայեացքների վրա գերմանական պետական գործերի մասին և ամեն տեսակ համակրութիւնը զէպի ազատամիտների կարծիքները պէտք է դաւաճանութիւն համարել:

Բաղաւորապէս այսպիսի մտքեր յայտնում են կիսապաշտօնական անձինք և լրագիրներ, որոնք կառավարութիւնից դրամական օժանդակութիւն են ստանում և որոնք գերմանական լուսաւորված շրջանների մէջ ոչինչ համարումն չունեն: Գերմանիայի մէջ պահպանողականները բոլորովին չեն տիրապետում և երբեմն նրանց ծաղրալի գործողութիւնները բոլորովին այնպիսի սպառնութիւն չեն գործում, ինչպէս ցանկանում է կառավարութիւնը: Գերմանական հասարակական կարծիքը չափազանց զարգացած է և միջոց ունի կատարելապէս ազատ արտայայտվել:

Գերմանիայի մէջ նորերումս մի բրոշիւր հրատարակվեցաւ «արմատական ազատամտութիւն» վերնագրով: Այդ բրոշիւրի հեղինակին իշխան Բիսմարկ շնորհակալութիւն յայտնեց մի նամակով, որով ինքը ան

պացուցանում է բրոշիւրի հեղինակի կարծիքը, թէ ընդդիմադրական կուսակցութիւնը անընդունակ է և կարող է միայն անօգուտ կրիտիկա անել: Պետական կանցլերը չէ յիշում, որ ընդդիմադրականները միջոց չունեն իրագործել իրանց սկզբունքները և որ իշխան Բիսմարկի կառավարութեան բոլոր ժամանակ նրանց իրաւունք է տրվել միայն կրիտիկա անել, հետեւապէս անհիմն է եղբակցութիւնը ազատամիտ կուսակցութեան անընդունակութեան մասին:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անգլիայի դատարաններից մէկում նորերումս դատվում էր մի ութ ամսական աղջիկ, Չօյա Մանսֆիլդ անունով, որը մեղադրվում էր օտարի սեփականութեան փչացնելու մէջ: Յանցանքը հետեւեալ կերպով էր կատարված: Աղջիկը կուշտ ուտելուց յետոյ, զլրովում էր խոտի վրա հարկաւոր աղքատ, ուր քոյրերը տարել էին նրան: Աղջին մէկ լուսացարար կնոջն էր պատկանում, ցանկի վրա փռած էր մէկ գերասանուհուն պատկանող բարակ սպիտակ բազանիքի չապիկ, կարված թանգազին առնեգործներով: Աղջիկը սողալով մտեցաւ ցանկին, չը նայելով նրա հասակին, կրը պնասիրութիւնը դեռ եւ չէ զարթնում, այդ գեղեցիկ շորը այնքան հաւանեց նա, որ սկսեց դէպի ինքն քաշել, որ կարողանայ զբանով մտելից զուարճանալ: Կծրաղաւար այդ զուարճութիւնը տեսնելով վերջ ունեցաւ, յնքոյզ ասեղնադործը փոքրիկ աղջկայ ոչ պակաս քնքոյզ ձեւերում մէկ անձունի խճճված բան դարձաւ: Բայց որովհետև անգլիական օրէնքներով անչափահասները պատասխանատու են օտարի սեփականութիւնը փչացնելու համար, այդ պատճառով վնասված դերասանուհին ձի երկխայի վրա գտնված տեղից դատարանին: Գատը երկար շարունակվեց: Մայրը, ներկայ լինելով որպէս պաշտպան, ամեն իսպէ օգուտ էր քաղում իրաւունքից և խօսում էր յօդուածի կրկնում: Ինքն մեղադրվածը շատ անգամ վիճաբանութիւնները ընդհատում էր իր բարձր աղաղակով: Վերջապէս դատարանը, աչքի առաջ ունենալով նրա քնքոյզ հասակը, թէկ մեղադրվածին ամեն տեսակ պատժից ազատեց, բայց դատասարտեց նրան 50 ֆունտ ստերլինգ տուգանքի, երբ նա կարողութիւն կունենայ այդ անձամբ անելու: Կարծես թէ փոքրիկը գգում էր իր անաչողութիւնը, նա ձանկրտեց դատարանի թիփը, որը դատաստանեց վերջը կամենում էր համարել նրան:

«ՄՇԱԿԻ» ՀՆՈՒԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆՆՑ
Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, յուլիսի 22-ին «Пра-
вит. Вѣстн.» լրագիրը հաղորդում է որ
Թագաւոր Կոյսը, Օգոստոսի առ ընտանիքի
հետ, Նիժնի-Նովգորոզ քաղաքից ուղևոր-
վեց «Սովաժնի» շոգենաւով Վօլգա գետի
ձանապարհով մինչև Կոստրոմա նահանգի
սահմանները: Շոգենաւին գիմաւորեց մի
պատգամաւորութիւն հացով և աղով:

ՄՇԱԿԻ ՊԱՏԱՍԻՍՆԵՐ

Վ. Ա. Ի. Կ. Ա. Վ. Կ. Ա. Յ. Ս. Ցաւում ենք որ
ուշին տեղեկութիւն չենք կարող տալ ձեզ թէ
որտեղ կարելի է այս տարի լուսաւորութեան
բօժօժներ ձեռք բերել: Կուցէ կամենաք որ
յայտարարութիւն տպենք այդ մասին. այն ժա-
մանակ կարելի է կը յայտնվեն բոժօժ ծախելու
ցանկացողները:
—Երեկուտ Յ. Ա. Պարսի Գ. սխալվել է:
Այդ մասին մանրամասն նամակ կը գրենք ձեզ:
—Ղ. ՈՒՐԱ. Ա. Մենք ոչինչ տեղեկութիւն
չենք կարող տալ ձեզ գուլթանների և այլ երկ-
րագործական մեքենաների որպիսութեան մա-
սին: Ձեր աղբւր կը հաղորդենք Ռուս-Ամերի-
կական մագաղին և խնդրում ենք նրա հետ
զրազրութիւն ունեցէք:
Նախագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՇՐՈՒՆԻ
ՃՏ.